

CARRER PLAÇA

Barcelona
2012-2016

El Turó de la Rovira s'inclou dins els darrers contraforts de la Serralada Litoral abans del canvi de pendent que conforma el Pla de Barcelona, formant part litològicament del massís de Collserola i representant-ne el seu darrer contrafort abans de la plana de la ciutat.

Aquesta formació geològica comprèn un seguit de turons d'alçades compreses entre els 180 i els 260 metres sobre el nivell del mar que emergeixen del teixit urbà i en constitueixen un dels seus més amples i extraordinaris miradors.

TIPOLOGIA

Espai Públic - Rehabilitació

SUPERFÍCIE CONSTRUÏDA

5227m²

PROMOTOR

Ajuntament de Barcelona

CONSTRUCTOR

Obres i Serveis Roig, s.a.

COL·LABORADORS

Blázquez Guanter s.l.p., consultors d'estructures

FOTÒGRAF

José Hevia

Premi XIV Biennal Espanyola d'Arquitectura i Urbanisme 2018.

Premi FAD de l'Opinió 2018.

Finalista del Premi Europeu de l'Espai Públic Urbà 2018.

Finalista del Living Places - Premi Simon d'Arquitectura 2018.

*Les expansions
progressives del
teixit urbà de
Barcelona durant
el segle XX van
arribar al cim del
Turó de la Rovira,
antic lloc d'oci
col·lectiu a l'aire
lliure.*

F1

Ortofotomapa amb l'emplaçament del Carrer Plaça.
Institut Cartogràfic i Geològic de Catalunya (ICGC), 2016.

F2

Carrer Penyal, al districte del Carmel, 1972. Infraurbanització de l'espai públic característic del creixement urbà de Barcelona. Fotografia del fons Branguli (fotògrafs) de l'Arxiu Nacional de Catalunya (ANC).

F3

Trobades populars i activitats a l'aire lliure solien colonitzar el peu del Turó de la Rovira. Fotografia de l'Arxiu Custòdia Moreno, originalment publicada al llibre "El Carmelo ignorado. Historia de un barrio imposible" editat per l'Agència de Promoció del Carmel i entorns, s.a. i l'Ajuntament de Barcelona.

El cim on s'ubica el projecte ha viscut diverses etapes d'urbanització que comencen a principis del s.XX amb la construcció de diverses cases d'estiueig de famílies benestants de Barcelona. Durant la guerra civil i degut a la seva situació estratègica sobre la ciutat s'hi construeixen les bateries antiaèries i les instal·lacions militars corresponents. Acabada la guerra la ciutat ha de fer front a una forta onada d'immigració que afavoreix l'aparició d'un assentament basat en l'auto-construcció i el barraquisme. No és fins el 2010 que es recupera l'espai del cim per al seu ús col·lectiu amb una intervenció que fa visible la densa història del lloc incloent tots els seus estrats.

Actualment la ciutat de Barcelona està treballant per reincorporar l'àrea del turó de la Rovira a la trama urbana imaginant nous itineraris que el recorrin i l'uneixin peatonalment a algunes de les fites urbanes més significades de la urbs com el Parc Güell, l'Hospital de Sant Pau o la Sagrada Família. Aquesta operació requereix d'una intervenció per millorar els accessos que condueixen al mirador de les antigues bateries travessant el petit nucli habitat de Marià Lavèrnia.

El projecte es proposa operar bàsicament mitjançant la modificació de la topografia. Es contempla al mateix temps la necessària condició d'accés rodat, i per tant de trànsit a través d'una rampa, i la voluntat de disposar de petites zones de repòs generadores de noves activitats a l'aire lliure, plans horitzontals successius que permetin l'apropiació oberta de l'espai públic per part de les persones. Aquestes placetes d'estada s'esglaonen al llarg del carrer existent cercant preservar i emfatitzar el caràcter domèstic que és i ha estat part intrínseca de la història del lloc.

La vegetació plantada tindrà un rol essencial en els anys a venir per dotar l'espai del confort tèrmic i lumínic necessaris per permetre el floriment de la vida a l'aire lliure.

F1
Vista parcial del carrer Marià Lavèrnia abans de la intervenció.

F2
Àrees de pas i estada al voltant de l'Acropolis d'Atenes, de Dimitris Pikionis. Fotografia d'Hélène Binet.

F3
Vista del carrer Marià Lavèrnia des del cim del Turó de la Rovira. A la dreta, el districte de l'Eixample. Al fons, el mar Mediterrani.

F2

Vista axonométrica del projecte.

F1-F2
Plans horitzontals successius que permeten l'apropiació oberta de l'espai públic.

F1
Les dimensions dels plans horitzontals responen a les parcel·les i cases existents.

F2
Les places promouen l'extensió de la domesticitat a l'aire lliure.

F3
La seqüència de plans horitzontals garanteix l'accés a cada porta i edifici del carrer.

*La configuració
d'una seqüència de
plans horitzontals
garanteix
l'accessibilitat
a cada casa i
suggereix una
apropiació
domèstica de
l'espai públic*

F1

La plantació de vegetació proporciona als espais l'ombra i el confort tèrmic adients per la seva ocupació.

F2

La seqüència de superfícies horitzontals s'adapta amb suavitat a la complexa topografia del lloc.

F3

El projecte dota el carrer d'espais de trobada.

F1

El projecte ofereix una via ampla i tranquil·la als vianants fins al cim del Turó de la Rovira, mentre garanteix l'accés rodat a tot tipus de vehicles municipals. Els arbres recentment plantats prolonguen el caràcter verd del turó dins del carrer.

F2

Una darrera plataforma recull l'espai urbanitzat en el punt de contacte amb la pineda.